

3. SVET

- Tajna Heraklejeve tvrđave

Priča je sastavljena tako da u njoj nema baš nikakva nagovještaja koji bi vam otkrio unutrašnjost tvrđave. No ljudska je narav takva da svatko na tuđe svjetove gleda po uzoru na svoj. Tajna u Heraklejevoj tvrđavi zapravo nije ništa drugo do vaša tajna. Ono što ste vi vidjeli u tvrđavi opis je vašega stvarnog svijeta, najvjerojatnije onog djelića koji u svom svijetu ne želite vidjeti i koji možda snažno skrivate pred drugima. Budući da je unutrašnjost tvrđave posve neispisan list, u nju ste naslikali istinu iza svojih kulisa. Ako ste zapisali zbog koje vaše tajne Heraklej nije pustio Erosa u tvrđavu, sada promotrite svoj stvarni svijet u zrcalu u kakvom se još niste ogledavali.

Budući da je podizni mostić koji vodi u Heraklejevu tvrđavu zapravo metafora mosta koji vodi u vaš stvarni svijet, i vaš zapis najvjerojatnije treba razumjeti kao alegorije.

Stoga je ovdje nekoliko smjernica:

- Ako ste vidjeli materijalna blaga, poput blaga, zlata, novca, vaše su kulise povezane s materijalnim dobrima. Možda čeznete za novcem, ali vas je toga pred drugima sram, a možda novac i imate – kako biste drugima pokazali koliko ste uspješni.
- Ako ste imali osjećaj da Heraklej Erosu nije otvorio vrata zato što u tvrđavi skriva nešto osobno, to je povezano s nečim zbog čega vi ne prihvaćate sebe.
- Ako ste pomislili na Heraklejevu neispunjenu ljubav, najvjerojatnije je vaš život bez prave ljubavi. Tko u tvrđavi

vidi Heraklejeve pretke, ima poteškoće u odnosu prema vlastitim precima; tko u tvrđavi vidi nered, zbunjen je; tko vidi prašinu, možda je usamljen ili napušten.

Oni koji su zaključili da je Heraklej počinio kakav zločin sami su nepošteni, možda pohlepni ili prema drugima nepravedni. Oni koji su u tvrđavi vidjeli mrak uistinu druge ne puštaju k sebi; oni koji su u tvrđavi vidjeli razvrat srame se vlastite izopačenosti.

Tek ako doista niste vidjeli ništa, vaš je svijet možda otvoren i bez kulisa. Takvi su svjetovi doista vrlo rijetki. Mnogo je pak onih koji se svoje pozadine toliko srame da o tome uopće ne mogu progovoriti. I oni tvrde da u tvrđavi nisu vidjeli ništa.

Jeste li iznenađeni? Što god ste vidjeli u tvrđavi može vam pomoći da počnete prihvaćati svoj svijet. Tko pozna je svoje kulise moći će ih srušiti, a iza njih otkrit će

čudesan svijet, upravo onakav o kakvom je oduvijek sanjao. A tko u svom svijetu samo gradi kulise, kroz njih više ne može vidjeti istinu i boji se i istine o sebi, pa kulisa ne može srušiti. Kad takvu čovjeku otkriješ istinu, on će odmah podići nove, još savršenije kulise. I upravo tu zapravo počinju sve njegove nevolje.

3. svet

Heraklejev svijet predstavlja svijet glazbenika, svijet umjetnika. Iako mu je najvažniji razum Racio, njegov je svijet posve drukčiji nego što bismo od tog razuma očekivali. Ova je priča, među ostalim, važna zbog spoznaje da naš svijet može biti neskladan s našim karakterom. Takvi ljudi u svom svijetu često trpe, ne prihvaćaju se, jer neprihvatanje je pratilac preuzetih ili nametnutih obrazaca, bilo od roditelja bilo od društva. Na ovom se mjestu u knjizi prvi put pojavljuje složena simbolika koja čitatelju daje naslutiti koliko je [psi] zapravo dubok. Poneki zahtjevniji čitatelj ovdje će naći ono što mu je bilo obećano već na početku,

a mnogi će ovdje naslutiti da ovu knjigu ne treba čitati površno te će je na ovom mjestu na neko vrijeme odložiti. Heraklej (grčki Herakles, latinski Herkules) bio je junak poznat po svojoj snazi. Mladićem, kojim vlada Racio, najsnažniji razum današnjeg svijeta, ipak je slab. To je paradoks njegova svijeta – njime bi trebao vladati Emocio, no Racio ga je uspio zatvoriti u tamnicu, i to uz pomoć vrijednosti kojima Racio vlada društvom. Heraklejev svijet tako uopće nije svojstven Raci, iako mu je Racio zavladao. Treći svijet pripovijeda o dosad nepoznatoj tajni jedne od najvećih glazbenih umjetnina, a ova je priča i sama umjetnina. Povezanost sa slavnom Passacagliom mnogo je snažnija nego što se čini na prvi pogled, jer je glazbeno remek-djelo doista stvorio upravo onaj razum koji je sada stvorio i [psi]. Priča tako ne samo da govori o Passacaglii, nego ima simbolički i jednaku građu – sastavljena je od 21 odlomka, upravo toliko koliko je improvizacija u Bachovoj skladbi. Ta je glazba nastala 1717. godine, dakle u godini s dvije sedmice, a dvije sedmice cijelo vrijeme prate i Erosa. Passacaglia sadrži tajni kod zapisan u sedam nota, a završava neobičnim akordom sastavljenim od sedam tonova – slučajnost koja nije slučajna. Tko poznaje arhitektonsku umjetnost već će na početku razumjeti da portal tvrđave tvori slovo M. Ono označuje Heraklejeve pretke, ali ima i drugo, dublje značenje. Slovo M potječe iz semitske oznake za vodu, a ona simbolizira Instinkt. Isušeni jarak oko tvrđave tako svjedoči da je Raciju nekoć pomogao Instinkt – i upravo zahvaljujući toj njegovoj pomoći Heraklejev je Emocio zapeo u tamnici. Kako opis srednjovjekovne tvrđave ne bi vremenski zaveo čitatelja, mladić se prvi put pojavljuje na vratima sa slušalicama i glazbenim reproduktorom, a u rukama ima i knjigu. Ta knjiga je [psi]. Kad ju je Heraklej počeo čitati, ušao je u Erosov svijet, slično kao čitatelj koji ima osjećaj da on čita knjigu, a zapravo ona čita njega. Heraklej opazi Erosovu golotinju, pa nasluti i njegovu čistoću i snagu. To doduše ne pokaže, ali se zapravo uplaši da bi pridošlici nekako moglo poći za rukom ući u njegovu tvrđavu, pa lanci preko noći podignu most k

zidu. Kad sljedećeg jutra Eros ponovno pokuca na vrata i zatraži

komad kruha i vode, spoznajemo pravo lice Heraklejeva Racia; u njegovu svijetu naime nema mjesta za milostinju – i kruh i vodu treba zaslužiti. Eros se osvrne i primijeti da nije jedini kojem nije pošlo za rukom ući u tvrđavu. Po malim ljestvama može se razabrati da se nekada netko grdno preračunao – neka je djevojka njima htjela preskočiti zid, misleći da je to samo obična ograda. Pojava vode u jarku i njezino podizanje simboliziraju rastuću snagu Instinkta – mladića obuzima strah, a ne zna od čega. S Instinktom se na mostu pojavljuju i kruh i voda – Instinkt poznaje milostinju. Podizni most građen je od triju posebnih vrsta drva, a dvije veće plohe su ispupčene. Most predstavlja trup violine građene na način koji je uveo renesansni graditelj gudačkih instrumenata Andre Amati, a iz njegove su škole potekli i tehniku izrade violina dodatno usavršili i Andrea Guarneri i Antonio Stradivari. Eros sluša glazbu koja dopire iz tvrđave tako što legne na most – na tom dijelu violina ima nategnute četiri žice, koje ovdje predstavljaju četiri skupine karaktera. Mostu – trupu violine – pak nedostaje vrat, koji je po konstrukciji srednjovjekovnih graditelja gudača dug 13 centimetara. Eros u ovom dijelu priče još ne poznaje svoj karakter. Dok Eros tako leži, s njegove lijeve i desne strane nalaze se prerezi u obliku slova f. Ako ne razumijete otkud baš to slovo, prebrojte na kojem je mjestu to slovo u slovenskoj abecedi i ne zaboravite da Eros s obje strane ima po jedno. Passacaglia obuzme Erosa. No to glazbeno remek-djelo s velikim Johannom Sebastianom Bachom ima onoliko zajedničkog koliko i knjiga [psi] sa svojim piscem. Passacaglia je vrlo neobično djelo, ali na nju ne treba gledati samo glazbeno – u njoj se krije istina o kakvoj govori Eros, stoga je upravo on može i odgonetnuti. Ta je istina i jedan od sedam dokaza Života, dokaz koji do nastanka ove knjige nitko na svijetu nije prepoznao. U opisu Erosova doživljaja Passacaglie krije se i nagovještaj zašto je to uspjelo upravo njemu. Taj je nagovještaj sazviježđe Orion koje Eros ugleda na nebu dok sluša Passacagliu. Riječ je o sazviježđu koje čini sedam zvijezda, pri čemu su tri u sredini među četiri. Četiri ugaone zvijezde predstavljaju četiri skupine karaktera – svaka je na

svojoj strani istine, a nju predstavljaju središnje tri zvijezde. Eros Herakleju u zamjenu za prijateljstvo otkriva što je vidio u glazbi, ali mladić ga i dalje ne pušta u tvrđavu. Eros potom spoznaje da Bachov rukopis Passacaglie nije jedina tajna koju Heraklej skriva iza debelih zidina. Tko bude ovaj dio teksta pažljivo čitao, opazit će da Heraklej iznimno s poštovanjem govori o Marchandu, a gotovo podrugljivo o Bachu, premda je upravo njegovu glazbu izvodio i proučavao. Passacaglia je naime njegova škola života, zagonetka koju pokušava odgonetnuti još iz vremena kad je Heraklejev Ego bio u tijelu njegova pradjeda. Time je prikazano kako se jedna te ista škola života može prenositi iz koljena na koljeno, kroz više naraštaja. Dok ta zagonetka ne bude riješena, mladić neće naći sreću. Da ni ni Eros nepogrešiv može se razabrati iz njegove prosudbe da bi Marchand bacio note u vatru kad bi mu ih Bach poslao. Na kraju doznajemo da je Bach note doista poslao Marchandu, a ovaj ih zbog njihove genijalnosti, u kojoj je prepoznao božje djelo, nije mogao

baciti u vatru. Eros ne prepoznaje naum koji mu je namijenilo Život, ne razumije zašto je baš on jedini mogao odgonetnuti tajnu Passacaglie. Namirnice – varivo, riba, masline i sir, kojima Herakleј sastavi Erosovo ime, nagovještaj su da se u ovoj priči krije još više skrivenih poruka koje valja znati razabrati i odgonetnuti. Koliko valja biti precizan i pažljiv pri čitanju teksta pokazuje činjenica da rijetko koji čitatelj opazi da Herakleј u tvrdavi nije sam – u nju se naime vraća i crna zmija koju je Eros ugledao na svojim prsima. Ta životinja predstavlja Heraklejeva Racia, a i to što se zmija tako približi usnulom Erosu ima svoje značenje. Zmija je naime i simbol za trinaesti karakter, što ćemo u knjizi spoznati na više mjesta. Natjecanje između Herakleja i Erosa ne prikazuje samo razliku u stečenom znanju, nego prije svega razliku u djelovanju različitih razuma u sportskim aktivnostima. Natjecatelj koji će u sportu upotrebljavati Racio imat će taktičku prednost, dok će Emocio natjecatelju donijeti usklađenost pokreta. Svaki čovjek u sportskim aktivnostima koristi oba razuma, bez obzira na svoj karakter. Razlika je samo u tome da oni kod kojih prevladava Emocio,

neće imati problema s usklađivanjem pokreta, nego prije svega s zaletnošću, s nedostatkom discipline i planovitosti. Racio pak teži proučavanju mogućnosti, poboljšanjima i planovitosti, ali u motorici nikada ne dostiže Emocio. Takvi su sportaši mnogo discipliniraniji i do cilja će se probijati polako, ustrajnošću. Trening obrambne vještine, poput realnog aikida, pak otkriva da se ljudi mogu naučiti i tome da usklađivanje djelovanja naših mišića prepuste Emociu. No to ne predstavlja promjene u odnosu snaga među razumima. Naime, svaki se vodeći razum može odlučiti da određeni zadatak prepusti drugome, ali to još uvijek ne znači da se odriče svoje nadmoći, jer u svakom trenutku može ponovno preuzeti svoj nadzor. U sportovima gdje rezultat ovisi o usklađenosti pokreta, vrhunski su sportaši stoga uvijek ljudi s prevladavajućim Emociem – kod njih naime u kritičnim trenucima odlučujuću ulogu ne preuzimaju Racio i Instinkt. Podudarnost motiva na ključu s portalom na tvrdavi kazuje da je Heraklejeva tajna povezana s obitelji. To znači da mora poštovati pravila koja su mu bila položena u kolijevku. Mladićeva željezna košulja i pojas predstavljaju društvena pravila s kojima se rodio i zbog kojih tako teško pliva u svom životu, a da toga nije svjestan. Ne opaža da su mnoge stvari s kojima se rodio i koje su postale samorazumljive i prihvatljive zapravo neprirodne i čovjeku često štetne. Herakleј ne vidi da su pravila i vrijednosti koje je stvorio Racio vladajući svijet u suprotnosti s prirodom Emocia i Instinkta. Upravo zbog slijepog prihvatanja nekih društvenih pravila, za koja nismo svjesni da su prirodna samo za Racia, mnogi ljudi ne mogu spoznati svoju školu života. Iako većina ljudi u sebi osjeća besmislenost nekih društvenih pravila, to si gotovo nitko ne usuđuje reći naglas; svatko se boji podsmijeha i izopćenja iz društva. To je paradoks društva kojim zavlada jedan od razuma. Mnogi koji spoznaju da pravila društva nisu u skladu s vrijednostima njihova svijeta, zbog općeg pretvaranja ne shvaćaju da je zapravo slično u čak dvije trećine svjetova. Posljedica je sveopće

neprihvatanje. To što na kraju života žalimo samo ono što nismo učinili znači da ljudi koji ne prihvaćaju školu života ne mogu naći sreću. Heraklej spoznaje mudrost o kojoj pripovijeda Eros, želi učiti u školi života, ali što kad je u njegovu svijetu jedina škola koju poznaje – Raciova škola. Erosu želi otvoriti vrata svoje tvrđave i u njoj srušiti sve zidove, ali oklijeva, jer mu kulise zakrivaju čudesnu istinu njegova svijeta. Željezna kocka koju u jarku otkriva Eros geometrijsko je tijelo. Prekriva je hrđa, a pod hrđom krije se natpis Sara. Hrđa, željezni oksid, nastaje s vremenom, u reakciji između kisika i željeza. Tko ne razumije simboličku povezanost trodimenzionalnog tijela i vremena, na ovom će mjestu naći objašnjenje kako su te četiri dimenzije povezane u cjelinu. Spoznaja o međuovisnosti četiriju dimenzija treći je dokaz Života, a Sara je tek princeza kojoj nikada nije pošlo za rukom ući u tvrđavu. Ključ koji padne iz mladićevih ruku ravno pred Erosa slučajnost je, jer nas slučajnosti vode kroz školu života. Na ključ je zasjala luna koja nije na ključ noći spustila da čitatelju nešto bi otkrila kad bi se do ponoći sa sjajem skrila. Tko misli da je na ovom mjestu u knjizi naišao na loš stih, vara se. Riječ je o rebusu koji mogu odgonetnuti tek rijetki – to uspijeva samo ljudima s dvama paralelnim razumima – Raciem i Emociem. Upravo takav karakter, nimalo slučajno, imao je i Johann Sebastian Bach. Ovaj ćete rebus riješiti ako prvi stih obradite prema uputama iz drugog i trećeg stiha. To će vam uspjeti samo ako na riječi u prvom stihu budete gledali kao Emocio – on naime sve pretvara u pojedinačne slike i potom ih sklapa u veću sliku. Glagol zasjala, na primjer, tako si naslika kao sjaj. Zatim morate nastaviti svojim Raciom – tako možete utvrditi da će čitatelju nešto biti otkriveno ako nešto ispusti. Što treba ispustiti napisano je u trećem stihu. Sakriti, dakle ispustiti, treba lunu sa sjajem, i to do ponoći. Sada su u neprilici oni s Raciom koji izraz do ponoći shvaćaju doslovno, kao vrijeme, kao označenje vremena prije ponoći. Emocio pak to može razumjeti i kao polovicu riječi noć, budući da si može predočiti riječ ponoć s dvjema slikama – polovica i noć. Ako dakle u prvom stihu ispustite riječi zasjala i luna te rečenicu

pročitajte do polovice posljednje riječi, ugledat ćete rješenje zagonetke: na ključ je koja nije na ključ no (Da riječi treba čitati zajedno može utvrditi svaki od triju razuma.) Ako ste u školi imali poteškoće s gramatikom i niste razumjeli zašto riječi treba dijeliti na imenice, glagole... odnosno na subjekte, predikate, attribute i još ponešto, odsad ćete znati da je posrijedi bilo tek nasilje Racia nad Emociem i/ili Instinktom. Eros dobiva ključ koji otvara vrata u Heraklejevu tvrđavu. Iako mu ga je poslalo Život, on zna da mora poštovati nedodirljivost mladićeve tajne. Heraklej se mora sam odlučiti hoće li prihvatiti školu života ili ne – nitko drugi ne smije odlučivati o tome treba li Erosu otkriti što se krije iza njegovih kulisa. Istina je zapisana, ali je može prepoznati samo onaj kome je Heraklej želi povjeriti, stoga je zapisana bez riječi. Eros je u tvrđavi sedam dana, a to je opisano na točno trinaest stranica i te su stranice i Erosovo zrcalo – u njima se čitatelj može ogledati na način na koji se još nikada nije ogledao. Ako vam se čini da ne vidite ništa, pogledajte raspored navodnika na stranicama 134 i 135. Zatim knjigu okrenite naopako i pogledajte još navodnike na stranicama 139 i 138. Navodnici oponašaju

položaj zvijezda – na prvoj strani zvijezde Sirius, a na drugoj strani sazviježđa Orion, koje čini sedam zvijezda; njihov broj – 1 i 7, zrcaljen preko vidljivog odlomka na sredini praznih stranica – predstavlja godinu nastanka Passacaglie, 1717. (Knjigu treba okrenuti naopako zato što su i jedinice u razvezaju okrenute suprotno.) Cjelokupan zapis zbivanja u tvrđavi – stranice s nevidljivim tekstom – prikazuje biforu (poseban oblik prozora s dva luka koji u sredini ima stupić). Kad se točno na polovici praznih stranica (na stranici 137) ponovno nakratko pojavi tekst, Eros gleda kroz prozor. Taj je tekst središnji stupić bfore. Vidljivi dio teksta dijeli zapis iz unutrašnjosti Heraklejeve tvrđave na dva dijela, a vidljiv je zato što Erosov pogled u tom trenutku seže iz tvrđave, te tako ne narušava Heraklejevu nedodirljivost. Pažljivo slijedite slučajnosti; skrivaju se i ondje gdje mislite da ih nema. Pokazuju vam put, samo ako ste spremni prihvatiti školu života. Onaj komu će iz svojeg svijeta uspjeti ukloniti

kulise, više neće biti ranjiv. Njegov će uspjeh biti nagrađen srećom. Ares je tražio brata, i to dugo uzalud. Nije bio svjestan da ga ne nalazi zbog Erosove psine. Eros mu je, dok je Ares bio omamljen, na oklop napisao poruku koju Ares sam nije mogao pročitati. Tako je, kad je pitao za Erosa, uvijek nailazio na pogrešan odgovor, jer su se upitani uplašili natpisa na njegovu oklopu. Na ovom je mjestu potrebno priču ponešto pojasniti. Ares je Erosov Instinkt, samo što toga Eros nije svjestan, kao što ni ljudi nisu svjesni svojih razuma. Svaki razum sa svojim razmišljanjem osjećamo kao dio sebe, pa zato stalno živimo u pogrešnom uvjerenju da imamo jedan razum i jednu volju. Varku s natpisom skovao je Erosov Racio i njime spriječio Instinkt da zavlada njegovim svijetom. I kod trinaestog sva se tri razuma stalno nastoje domoći prevlasti, a posljedica je toga njihovo neprestano natjecanje i usavršavanje. Ares je na kraju ipak utvrdio što je krivo što tako dugo ne može pronaći brata te je precrtao suvišnu riječ u natpisu na svome oklopu. Kod trinaestog ne može preuzeti vodeću ulogu nijedan od razuma, jer pri svakom takvom pokušaju ima dva ravnopravna protivnika. Dvojica su zajedno uvijek jača od jednoga. Erosov Emocio ovoga puta sustiže Aresa (Erosov Instinkt) uz pomoć obrambne borilačke vještine – vještina usklađivanja pokreta s razumom naime je u domeni Emocia. Heraklej Erosu otkriva i svoju posljednju tajnu. Njegov pradjed, koji nije nitko drugi doli on sam u jednom od svojih prijašnjih života, bio je uobražen i nadmen. Takve Život uči da to nije dobro, dok onima kojima je počinjena nepravda Život pomaže. Marchand se izbjegao glazbeni dvoboj jer je prepoznao Bachovu veličinu. Time je, međutim, načinio najveću pogrešku u svome životu – time se naime izbjegao školi života, pa se zbog te pogreške nije mogao domoći prave spoznaje još nekoliko sljedećih života. Heraklej je naišao na [psi] i uz Erosovu pomoć došao do vlastite istine. Hoće li to uspjeti i čitatelju ovisi o njegovoj spremnosti da prihvati školu života. Ne, kod praznih stranica u trećem svijetu nije riječ o tiskarskoj pogrešci. Heraklej je u

tvrđavu pozvao Erosa, ne vas! Ako ste iskreni, Život nudi ključ i vama... ako samo položite kušnju iskrenosti. Pokušajte se sjetiti na što ste pomislili dok ste čitali o

tajni u Heraklejevoj tvrđavi. Što bi mogla biti tajna zbog koje mladić Erosa ne pušta k sebi? Opišite barem u tri rečenice.